

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Strategija Evropske unije za Podonavje

(COM(2010) 715 konč.)

(2011/C 248/14)

Soporočevalec: **g. BARÁTH**

Soporočevalec: **g. MANOLIU**

Komisija je 8. decembra 2010 sklenila, da v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Strategija Evropske unije za Podonavje

COM(2010) 715 konč.

Strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela dne 31. maja 2011.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 472. plenarnem zasedanju 15. in 16. junija 2011 (seja dne 16. junija) s 150 glasovi za, 3 glasovi proti in 20 vzdržanimi glasovi.

1. Zaključki in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) jasno in odločno podpira novi pristop Evropske unije do makroregionalne politike, v okviru tega pristopa pa tudi oblikovanje evropske strategije za Podonavje. Kot institucionalni predstavnik organizirane evropske civilne družbe si EESO močno želi odigrati pomembno vlogo pri oblikovanju in izvajanju te strategije, zlasti prek foruma civilne družbe, predvidenega v akcijskem načrtu te strategije.

1.2 Zanimanje EESO za vprašanja, povezana s Podonavjem, in njegova zavzetost na tem področju nista nič novega. V preteklih letih je že sprejel številne dokumente, ki obravnavajo različna področja, kot sta promet in varstvo okolja. Med drugim lahko omenimo mnenje ECO/277, ki pojasnjuje, zakaj je za EESO opredelitev strategije za Podonavje tako pomembna.

1.3 EESO meni, da je treba pri pripravi strategije za Podonavje upoštevati vlogo reke Donave pri oblikovanju skupne „podonavske“ zavesti in identitete, kjer imata ključno vlogo medkulturni dialog in solidarnost. To je regionalni prispevek k oblikovanju skupne evropske zavesti.

1.4 EESO izraža upanje, da njegova priporočila primerno odražajo zavezanost in močno podporo Odbora in organizirane civilne družbe tej strategiji. Pričakuje, da bo izvajanje strategije in akcijskega načrta, podprto v vzpostavljenim sistemom upravljanja, resničen prispevek k izboljšanju življenjskih in delovnih razmer vseh državljanov v podonavski regiji, za katero meni, da je ogledalo Evrope, ter k zmanjšanju obstoječega zaostanka te

regije za najbolj razvitimi regijami Unije. Odbor prav tako pričakuje, da bo pri izvajanju strategije upoštevana zahteva po varstvu okolja, da bo zagotovljeno ohranjanje vodnih virov in da se bo okrepiło varstvo kulturnega bogastva regij.

1.5 Omeniti velja, da se je zemljepisno središče Evropske unije zaradi njenih nedavnih širitev opazno pomaknilo na vzhod, medtem ko njeno gospodarsko težišče ostaja v zahodni Evropi. Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija kot ključna prvina strategije za Podonavje in njenega akcijskega načrta, pa tudi praktične smernice za njuno izvajanje, ustrezno prispevajo k odpravljanju tega neravnovesja. EESO meni, da bo novi makroregionalni pristop lahko model za več drugih regij EU.

1.6 EESO meni, da sta strategija in akcijski načrt odprta, vključujoča in dovzetna za socialna, ekonomska in okoljska vprašanja, ter da učinkovito odražata priporočila organizacij civilne družbe. Strategija bo učinkovita samo, če bo namesto sektorskega dosledno uporabljala celostni in trajnostni pristop. EESO priporoča, naj strategija prispeva k posebni obravnavi socialnih skupin v najbolj neugodnem položaju ter vključuje instrumente za boj proti revščini.

1.7 Meni, da strategija odraža novo makroregionalno politiko EU, ki je še v fazi oblikovanja, in tako pomaga pri usklajevanju dejavnosti obstoječih sistemov sodelovanja na različnih ravneh in področjih v Podonavju, povečuje učinkovitost teh dejavnosti ter preprečuje podvajanje. Vseeno pa jo je treba tesneje povezati z novimi usmeritvami kohezijske politike.

1.8 EESO poziva k jasnemu, preprostemu in preglednemu sistemu upravljanja izvajanja strategije, ki bo omogočil uspešno napredovanje proti zastavljenim ciljem. K polnemu izkoriščanju možnosti, ki jih ponuja Lizbonska pogodba, namera prispevati z dosledno uporabo načela participativne demokracije ter dejavnim sodelovanjem pri izvajanju akcijskega načrta. Vključevanje in dejavno sodelovanje vseh zainteresiranih strani v skladu z načelom partnerstva, zagotavljanje prožnosti in izvajanje rednih pregledov so med glavnimi predpogoji za uspeh strategije. V tem okviru EESO izraža zadovoljstvo zaradi ustanovitve foruma civilne družbe za Podonavje, za katerega akcijski načrt predvideva ključno vlogo Odbora in nacionalnih sogovornikov.

1.9 EESO meni, da bo ta strategija kot politika makroregionalnega razvoja prispevala predvsem k poglobitvi procesa evropskega povezovanja, zlasti v okviru strategije Evropa 2020 (za pametno, trajnostno in vključujočo rast), in k tesnejšemu povezovanju šestih držav nečlanic EU v Podonavju z Evropsko unijo, katerim bo pomagala pri njihovih pristopnih prizadevanjih.

1.10 Komisija pripravlja strategijo, vendar to, čeprav lahko prispeva k napredku pri makroregionalni politiki EU, za Podonavje ne pomeni posebne obravnave. Zato ta strategija ne sme biti strategija treh „ne“, kljub temu da:

1. strategija ne predvideva nobenih novih evropskih sredstev. Lahko bi pridobili dodatna mednarodna, nacionalna, regionalna ali zasebna sredstva, vendar je treba spodbuditi boljšo porabo obstoječih sredstev;
2. EESO na usklajevanje finančnih sredstev za doseg zastavljenih ciljev gleda kot na izboljšanje, ki bo zaradi stalnega pregledovanja omogočilo odkrivanje novih možnosti financiranja. Priporoča oblikovanje posebnega sklada;
3. strategija ne zahteva nobenih sprememb zakonodaje EU, ker slednja pripravlja zakonodajo za 27 držav članic in ne samo za eno makroregijo; vendar pa EESO, kot je že poudaril v mnenju o strategiji za regijo Baltskega morja, ⁽¹⁾ priporoča okrepitev virov za službe Komisije, s katerimi bi zagotovili ustrezno spremljanje strategije;
4. EESO meni, da bi za upoštevanje nekaterih posebnih ciljev zainteresirane strani v okviru okrepljenega teritorialnega sodelovanja po potrebi lahko izvedle spremembe na regionalni, nacionalni in drugih ravneh;
5. strategija ne ustvarja dodatnih struktur, ki so bistveno drugačne od že obstoječih v sedanji praksi EU. Izvaja se

prek usklajevalnih struktur, ki so novost v tej regiji, in prek obstoječih organov, zato je treba poskrbeti, da se oboji kar najbolj dopolnjujejo;

6. EESO meni, da je treba upravne obveznosti kar najbolj zmanjšati; ustanoviti bi bilo treba skupino raziskovalcev, ki bi opravila znanstveno analizo in pregled vprašanj, povezanih s strategijo za Podonavje. Delo te skupine bi lahko podprli s programom štipendij.

2. Strategija Evropske unije za Podonavje: splošne ugotovitve

2.1 EESO ugotavlja, da je Podonavje doživelo velike spremembe in da je zdaj večina povodja Donave del Evropske unije. Porajajo se nove priložnosti za soočenje z izzivi in izkoriščanje potencialov te regije. Mogoče je prispevati k boljšemu socialno-ekonomskemu razvoju, konkurenčnosti, ravnanju z okoljem in energetsko učinkoviti rasti ter posodobiti varnostne in transportne koridorje.

2.2 Namen strategije ⁽²⁾ je razviti socialno kulturo in ogromen ekonomski potencial Podonavja ter izboljšati tamkajšnje okoljske razmere z vzpostavitvijo okvira dolgoročnega sodelovanja na številnih področjih.

2.3 EESO meni, da bo strategija Evropske unije za Podonavje imela ključno vlogo pri izboljšanju trajnostnega prometa, povezovanju energetskih sistemov, varstvu okolja, ohranitvi vodnih virov in spodbujanju poslovne klime. Meni tudi, da bo z zagotavljanjem skladnosti med različnimi političnimi področji in boljšega usklajevanja sodelujočih držav ter z opredelitvijo celostnega pristopa k trajnostnemu razvoju prinesla novo dodano vrednost.

2.4 Podonavje je zgodovinsko, socialno, ekonomsko in funkcionalno območje, ki ga določa povodje Donave. Da bi se prednostne naloge obravnavale celostno, strategija ta pristop razširja. V ta namen je treba vzpostaviti povezavo med prebivalci te regije ter njihovimi zamislivi in potrebami. Do leta 2020 morajo vsi prebivalci Podonavja na domačem območju uživati boljše možnosti za visokošolsko izobrazbo, zaposlovanje in blaginjo. Z osredotočenjem na trajnostno rast bo strategija za Podonavje lahko znatno prispevala k uresničitvi ciljev strategije Evropa 2020.

⁽¹⁾ UL C 339/07, 14.12.2010, str. 29.

⁽²⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij - Strategija Evropske unije za Podonavje (SEC(2010) 1489 konč.), (SEC(2010) 1490 konč.), (SEC(2010) 1491 konč.).

2.5 EESO izraža upanje, da bo v tekočem proračunskem letu, ko za izvajanje strategije ne bodo dodeljena dodatna sredstva, večja usklajenost programov, ki so jih sprejele države Podonavja, pripomogla k večjemu učinku 100 milijard EUR, namenjenih regiji. V ta namen je treba oblikovati sinergije in kompromise, kot so, na primer, razvoj vrhunske zelene tehnologije, prizadevanje za večjo usklajenost politik in financiranja, da se doseže boljši učinek na terenu, ter premagovanje razdrobljenosti.

2.6 EESO opozarja, da mora biti število izbranih projektov glede na trenutne gospodarske možnosti in zaradi racionalizacije omejeno ter da je treba izvesti analizo učinkovitosti. Za okrepitev ekonomskega in finančnega sodelovanja so potrebni praktični ukrepi in uvedba ustreznih jamstev za zainteresirane strani.

2.7 EESO ne izključuje možnosti, da se bo morala predvidena strategija za Podonavje na politični ravni izvajati v obliki procesa, ki bo med izvajanjem zahteval prožnost in redno pregledovanje, po potrebi pa tudi dodelitev drugih dodatnih finančnih sredstev.

2.8 EESO meni, da je skladnost strategije z zakonodajo in politikami EU bistvenega pomena. Potrebna so stalna prizadevanja za zapolnitev vrzeli pri izvajanju ter odpravo praktičnih in organizacijskih težav, zaradi katerih so rezultati nezadovoljivi. „Okrepljena teritorialna razsežnost“ bo prispevala k usklajenemu sodelovanju, oblikovanju načel za organizacijo usklajevanja predpisov EU ter izvajanju pravnih obveznosti EU, zlasti v zvezi z enotnim trgovin in okoljem. Lahko bi utrla pot vzpostavitvi „okrepljenega sodelovanja“.

2.9 EESO poziva, naj strategija Evropske unije za Podonavje postane del strategije Evropa 2020, ki je ključna obveza EU k inovativni, trajnostni in vključujoči rasti. To bi lahko postavilo zgled ostalim regionalnim strategijam.

2.10 EESO meni, da regionalno sodelovanje v Podonavju prispeva k uresničevanju petih glavnih ciljev strategije Evropa 2020, ki so: spodbujanje zaposlovanja, izboljševanje pogojev za inovacije, raziskave in razvoj ter zlasti za širjenje novih tehnologij, izpolnjevanje podnebnih in energetskih ciljev, izboljšanje stopnje izobrazbe ter spodbujanje socialnega vključevanja, zlasti z zmanjševanjem revščine in spoprijemanjem z izzivi staranja.

3. Strategija Evropske unije za Podonavje: sporočila, izzivi in problemi

3.1 Dramatični dogodki leta 1989 so v srednji Evropi sprožili proces temeljite preobrazbe družbe. Ker Podonavje obsega države članice, ki so se pridružile ob različnem času, države kandidatke in druge tretje države, je treba tem razmeram posvetiti posebno pozornost. Odbor ugotavlja, da se večina teh držav

sooča s podobnimi težavami, vendar ima pri tem na voljo različne vire. Da bi Podonavje postalo varnejše in bi se učinkoviteje vključevalo v EU, je treba izmenjavati dobre upravne prakse.

3.2 EESO pozorno spremlja ekonomske, socialne in teritorialne skrajnosti, ki so značilne za Podonavje. Razlike med najbolj konkurenčnimi in najrevnejšimi regijami, med najbolj usposobljenimi in najmanj izobraženimi prebivalci ter najvišjim in najnižjim življenjskim standardom so presenetljive.

3.3 Možnosti, ki jih ponuja strategija Evropa 2020, bi morale koristiti zlasti marginaliziranim skupnostim (posebno Romom, katerih večina živi v Podonavju). Razlike v izobraževanju in zaposlovanju se lahko premagajo. Podonavje lahko postane varno območje, kjer se ustrezno spoprijema s konflikti, marginalizacijo in kriminalom. Vzpostaviti je treba povezavo med prebivalci ter njihovimi zamislimi in potrebami. EESO je že v svojem mnenju o strategiji Evropske unije za Podonavje⁽³⁾ priporočil ustanovitev „podonavskega poslovnega foruma“, ki bi združeval socialne in ekonomske akterje in bi lahko postal pomemben instrument za spodbujanje sodelovanja ter ekonomske, socialne in teritorialne kohezije v Podonavju.

3.4 Glavna sporočila predloga za strategijo Evropske unije za Podonavje so naslednja:

- 1) strategija je dobrodošla pobuda za krepitev vključevanja Podonavja v EU;
- 2) države članice in tretje države (vključno z državami kandidatkami in možnimi kandidatkami) se zavezujejo na najvišji politični ravni;
- 3) Komisija ima ključno vlogo pri omogočanju procesa;
- 4) za uresničitev ciljev strategije se obstoječi viri lahko uporabijo precej bolje;
- 5) s strategijo je treba doseči vidne, konkretne izboljšave za Podonavje in njegovo prebivalstvo.

3.5 EESO meni, da se mora strategija za Podonavje prednostno spoprijeti z naslednjimi glavnimi izzivi:

— **Mobilnost:** sama reka Donava je pomemben koridor vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T), katerega zmogljivosti pa niso v celoti izkoriščene. Zato je treba nadalje

⁽³⁾ UL C 48/02, 15.2.2011, str. 2.

proučiti, kako odpraviti fizična in organizacijska (Beograjska konvencija) ozka grla, povezana z Donavo, pri čemer je treba upoštevati nacionalne sklepe (med drugim sklep nemškega zveznega parlamenta) ter potrebo po varstvu okolja in narave. Poleg tega je treba povečati intermodalnost ter posodobiti in razširiti infrastrukture na prometnih vozliščih, kot so pristanišča na celinskih plovnih poteh. Izboljšanje pogojev za mobilnost delavcev in zagotovitev prostega pretoka storitev je za EESO prednostnega pomena.

- **Energija:** cene v Podonavju so relativno visoke, saj razdrbljeni trgi povzročajo višje stroške in zmanjšujejo konkurenčnost. Tamkajšnja stopnja energetske varnosti je nizka. Izboljšanje energetske učinkovitosti, zlasti z varčevanjem z energijo in večjo uporabo obnovljivih virov slednje, je ključnega pomena. Države, ki sodelujejo pri izvajanju strategije, morajo imeti gonilno vlogo pri oblikovanju evropske sosedске politike, ki zagotavlja energetska varnost.
- **Okolje:** Podonavje je pomembno mednarodno povodje in ekološki koridor, ki zahteva regionalni in celostni pristop k ohranjanju narave, prostorskemu načrtovanju in delom za urejanje voda. Treba je nameniti pozornost družbenim zahtevam, obenem pa preučiti vpliv prometnih omrežij, turističnih kompleksov in novih obratov za proizvodnjo energije na okolje. Upoštevati je treba tudi program Natura 2000. Vodni športi in trajnostni vodni turizem so skupaj z izobraževanjem o spoštovanju vode in narave ključni elementi, ki jih je treba upoštevati pri zasnovi zelenih koridorjev. **Tveganja** so velika: kjer pogosto prihaja do poplav, suše in industrijskega onesnaževanja različnega obsega, je za preprečevanje, pripravljenost in dejansko odzivno zmogljivost obvezna visoka stopnja sodelovanja in deljenja informacij.
- **Socialno-ekonomska vprašanja:** za Podonavje so poleg velike kulturne in jezikovne raznolikosti značilne tudi zelo velike socialno-ekonomske razlike. Tam se nahajajo nekatere od najuspešnejših, pa tudi najrevnejših regij v EU. Pogosto primanjkuje povezav in učinkovitega sodelovanja, tako v finančnem kot institucionalnem pogledu. Delež visoko izobraženih ljudi je manjši od povprečja v EU-27. Mobilnost delavcev je visoka in najboljši se pogosto odpravijo drugam iskat boljše socialno-ekonomske pogoje.
- **Varnost, huda kazniva dejanja in organizirani kriminal:** še vedno so velike težave. V več državah sta posebno problematična trgovina z ljudmi in tihotapljenje blaga. Korupcija zmanjšuje zaupanje javnosti in ovira ekonomski in socialni razvoj.

3.6 EESO je prav tako prepričan, da se Podonavju odpirajo izjemne priložnosti na področju trgovinskih odnosov, razvojne zmogljivosti izobraževalnega sistema, ki sloni na trdnih občinskih infrastrukturah in bo ustrezal prihodnjim potrebam trga

dela, pa tudi izkoriščanja ogromnega potenciala kulturnega, etničnega in socialnega bogastva te regije. Nobena druga reka ne teče skozi toliko čudovitih prestolnic. Podonavje se ponaša z izjemnimi turističnimi znamenitostmi. Velike priložnosti se ponujajo tudi na področju uporabe obnovljivih virov energije. Zaradi bogate okoljske dediščine Podonavja mora biti pri vseh razvojnih projektih trajnost ključno merilo.

3.7 Pozitivne rezultate bo prineslo skupno delo na področju inovacij, turizma, informacijske družbe, institucionalne zmogljivosti in marginaliziranih skupnosti. EESO izraža prepričanje, da so za učinkovite izboljšave nujno potrebni komunikacija in preglednost ter usklajeno načrtovanje, financiranje in izvajanje.

3.8 Nedelovanje trgov zaradi zunanjih učinkov se močno odraža v pomanjkanju čezmejnih vlaganj. Velike projekte je treba opredeliti in izvajati trajnostno in učinkovito, z delitvijo stroškov in koristi.

3.9 Dobre povezave so za Podonavje ključnega pomena, tako notranje kot z drugimi evropskimi in svetovnimi regijami. Nobeno območje ne sme ostati na obrobju. Izboljšanje osi sever-jug v EU in dostop celinskih držav do sredozemskega bazena bosta okrepila sodelovanje med državami EU in državami nečlanicami EU. EESO ponavlja pozive, ki sta jih v preteklosti v zvezi s tem izrazila skupna posvetovalna odbora z Romunijo (2002 in 2005) in z Nekdanjo jugoslovansko republiko Makedonijo (2010). Energetska in prometna infrastruktura imata še veliko vrzeli in pomanjkljivosti zaradi nezadostne zmogljivosti, kakovosti ali slabega vzdrževanja. EESO poziva Komisijo in nacionalne organe, naj skupaj s civilno družbo pripravi predloge za odpravo oz. zapolnitev teh vrzeli in pomanjkljivosti. Potrebne so tudi boljše povezave med ljudmi, zlasti prek kulture in turizma.

3.10 Okoljski viri so skupno dobro, ki sega preko meja in presega nacionalne interese. Človekova dejavnost te vire vedno bolj ogroža. Sodelovanje je bistvenega pomena, saj dobre rezultate na enem kraju hitro izniči malomarnost na drugih. Obstoječe strukture za sodelovanje bi bilo torej treba okrepiti.

3.11 Strategija ⁽⁴⁾ predlaga **akcijski načrt**, ⁽⁵⁾ ki zahteva močno zavezanost držav in zainteresiranih strani. Poudarek strategije je na celostnem regionalnem pristopu in dobrih povezavah med urbani in podeželskimi območji. Z enakopravnim

⁽⁴⁾ Strategija Evropske unije za Podonavje je opisana v dveh dokumentih: (1) sporočilu Evropske komisije drugim institucijam EU in (2) akcijskem načrtu, ki spremlja in dopolnjuje to sporočilo.

⁽⁵⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij - Strategija Evropske unije za Podonavje (COM(2010) 715 konč.) (SEC(2010) 1489 konč.), (SEC(2010) 1490 konč.), (SEC(2010) 1491 konč.).

dostopom do infrastruktur in storitev ter s primerljivimi življenjskimi razmerami se bo spodbujala teritorialna kohezija, ki je jasen cilj EU.

3.12 Komisija je v okviru akcijskega načrta in v partnerstvu z državami članicami, regijami in drugimi zainteresiranimi stranmi izbrala projekte,⁽⁶⁾ ki prebivalcem Podonavja prinašajo takojšnje vidne koristi in vplivajo na makroregijo (oziroma na njen velik del).

3.13 EESO meni, da bi ti projekti zato morali spodbujati trajnostni razvoj ter obsegati več regij ali držav. Morali bi biti usklajeni in ustvarjati sinergije ter tako prinašati koristi vsem vpletenim stranem, poleg tega pa biti tudi realistični (tehnično izvedljivi in ustrezno financirani).

3.14 EESO soglaša s porazdelitvijo pomembnejših vprašanj na štiri stebre, od katerih vsak zajema prednostna področja in različna področja ukrepanja. Ti stebri so:

- 1) *povezovanje v Podonavju* z izboljšanjem mobilnosti in multimodalnosti, celinskih plovnih poti, cestnih, železniških in zračnih povezav za spodbujanje uporabe trajnostne energije ter kulture, turizma in osebnih stikov;
- 2) *varovanje okolja v regiji* z obnavljanjem in ohranjanjem kakovosti voda, z obvladovanjem okoljskih tveganj, ohranjanjem biotske raznovrstnosti, pokrajine ter kakovosti zraka in tal;
- 3) *zagotavljanje blaginje v Podonavju* z razvojem družbe znanja z raziskavami, izobraževanjem in informacijskimi tehnologijami, s podpiranjem konkurenčnosti podjetij, zlasti z razvojem grozdov in vlaganjem v ljudi ter znanja in spretnosti;
- 4) *krepitev regije* z izboljšanjem institucionalnih zmogljivosti in sodelovanja, s skupnim delom za zagotavljanje varnosti in preprečevanje hudih kaznivih dejanj ter organiziranega kriminala.

3.15 Po mnenju EESO si mora Podonavje, ki se razvija in bogati, prizadevati predvsem za usklajen razvoj prometnih osi sever-jug, trenutno pomanjkljivih energetskih infrastruktur ter medsebojno povezanih omrežij, ki ga lahko upraviči z makroregionalnimi interesi. Vendar EESO v primeru razvoja reke kot prometne osi priporoča načrt za ohranitev povodij in pritokov Donave. Cilj strategije je obenem povezati mala in srednja podjetja sodelujočih držav Podonavja ter odpraviti ovire za to sodelovanje z opiranjem na okolju prijazno ekonomijo, raziskovalna omrežja in izobraževanje, vključno s poklicnim.

⁽⁶⁾ Spodbujanje zamisli o civilnem forumu Podonavja, ki bi bil steber sodelovanja civilne družbe pri tej strategiji.

4. Vprašanja v zvezi s financiranjem ter z zakonodajo in institucionalnimi strukturami EU

4.1 Cilj strategije je kar najbolje izkoristiti razpoložljive vire z usklajevanjem prizadevanj, zlasti kar zadeva področja ukrepanja in financiranje. Ukrepi se med seboj dopolnjujejo. Odgovornost morajo prevzeti vse zainteresirane strani. Okrepljena ozemeljska razsežnost bo omogočala celostni pristop, odločneje spodbujala usklajenost sektorskih politik ter prispevala k oblikovanju in razvoju evropskih skupin za ozemeljsko sodelovanje (ESOS) na makroregionalni ravni.

4.2 EESO meni, da to novo obliko institucionaliziranega sodelovanja na makroregionalni ravni, ki ga bodo morda podprle tudi zakonodajne spremembe, po potrebi uvedene v Podonavju, lahko skupaj s koordinatorji, odgovornimi za različne tematike, uteleša skupina na visoki ravni, ki bo ustanovljena za določitev zakonodaje in opredelitev glavnih vprašanj.

4.3 Strategija se izvaja z uporabo in usklajevanjem obstoječih sredstev za potrebe njenih ciljev, kjer je primerno, in v skladu s splošnimi okviri. Veliko sredstev je že na voljo prek številnih programov EU (na primer 100 milijard EUR iz strukturnih skladov za obdobje 2007–2013, precej sredstev pa je bilo dodeljenih tudi v okviru instrumentov za predpristopno pomoč in evropskega instrumenta sosedstva in partnerstva).

4.4 EESO opozarja, da bi se morala sredstva prerazporejati izključno na podlagi analize učinkovitosti, ki bi potrjevala, da preusmerjanje sredstev z drugih področij dejansko prinaša koristi celotni družbi.

4.5 Meni, da je treba posvetiti potrebno pozornost kombiniranju nepovratne pomoči in posojil. Obstajajo nacionalni, regionalni in lokalni viri. Dostop do sredstev in njihovo kombiniranje, zlasti tistih iz javnih in zasebnih virov pod ravno EU, je ključnega pomena. Poleg prizadevanja za učinkovitejšo uporabo sredstev je pri financiranju treba paziti tudi na razdelitev tveganja.

4.6 EESO meni, da je za usklajevanje politik odgovorna Komisija, usklajevanje posameznih prednostnih področij pa je naloga držav članic, ki se morajo posvetovati s Komisijo ter pristojnimi regionalnimi agencijami in organi.

4.7 EESO trdno verjame, da je izvajanje ukrepov odgovornost vseh, na državni, regionalni, občinski in lokalni ravni. Ukrepe (ki opredeljujejo cilj, ki ga je treba doseči) je treba preoblikovati v konkretne projekte (ki so natančno opisani ter razpolagajo z vodjo projekta, časovnim okvirjem in financiranjem).

4.8 EESO izraža upanje, da bo strategija z določitvijo prednostnih ukrepov, s katerimi bo Podonavje postalo regija EU 21. stoletja, zagotovila trajnostni okvir za strateško vključevanje in skladen razvoj te regije. Spremljati jo morajo trdo delo ter ukrepi informiranja in obveščanja javnosti za zagotovitev širšega poznavanja in izvajanja njenih ciljev.

V Bruslju, 16. junija 2011

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON

PRILOGA

k Mnenju Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Naslednji amandma, ki je bil na plenarnem zasedanju zavržen, je prejel vsaj četrtno glasov:

Točka 3.8 — Amandma 4, ki ga je vložil g. Ribbe

Črta se:

~~Nedelovanje trgov zaradi zunanjih učinkov se močno odraža v pomanjkanju čezmejnih vlaganj. Velike projekte je treba opredeliti in izvajati trajnostno in učinkovito, z delitvijo stroškov in koristi.~~

Obrazložitev

- 1) V Podonavju so nedvomno potrebni tudi „veliki projekti“, pri čemer ostaja nejasno, kaj se pod tem izrazom razume. Ker pa je v točki 3.9 takšen velik, ali bolj rečeno ogromen projekt konkretno omenjen, bi moral biti EESO previden in ne bi smel zbujati vtisa, da meni, da ravno veliki projekti, kot je ta, ki je opisan v točki 3.9, spodbujajo nadaljnji razvoj.
- 2) Zlasti so tudi projekti manjšega in srednjega obsega primerni za ustvarjanje novih delovnih mest, ob sočasnem spoštovanju ciljev glede trajnosti in varstva okolja. Tako so v Bolgariji zaradi nezadostnih energetskega omrežij uvedli omejitve pri izgradnji zmogljivosti za obnovljive vire energije. Naložbe za izvedbo novih energetskega konceptov so lahko koristne, vendar v tem primeru najverjetneje niso v načrtu.

Ni jasno, kaj želita soporočevalca povedati z delitvijo stroškov in koristi. Kdo bi moral kriti stroške velikih projektov in kdo bi moral razdeljevati dobiček in kako?

Rezultat glasovanja

Za: 68
Proti: 71
Vzdržani: 26
